

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

V. De Litis contestatione. D. 1. S. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

det: Cùm in hoc casu Actoris & Rei eadem fit conditio vel causa, & uno eodemque jure circa appellationis remedium uti debeat uterque, appellationi non esse deferendum; & quia expressè habetur, quòd eodem jure quis uti debeat, quod quis in alterum statuit, ideo sicut desiderat, ut sibi juxta Rescriptum justitia fiat app. rem. & ita debet & eadem ratione se reconvenienti in sua justitia respondere. Ratio, quia in judiciis servanda est æqualitas, ut Actor & Reus non debeant per imparia judicari; nec Actori licere debeat, quod Reo non est licitum.

TITULUS V.

De Litis Contestatione.

LITIS CONTESTATIO (quæ dicitur basis & fundamentum judicii, ita ut eadem omisâ vitietur processus ordinarius, & sententia secuta sit nulla) est judicii constitutio coram Judice facta per petitionem Actoris & contradictionem Rei animo litigandi saltem exercitè declarato. Colligitur ex *C. un. in Decret. h. t.* ubi habetur
 „ Quamvis positiones & responsiones
 „ hinc inde super pluribus articulis factæ
 „ fuerint coram Judice, quia tamen litis
 „ contestatio per hoc non est facta, cum

non per positiones & responſiones ad
 eas, ſed per petitionem in jure propo-
 ſitam & responſionem ſecutam conte-
 ſtatio litis fiat, Proceſſum Pontifex irri-
 tum duxit nuntiandum. Ratio, quia
 poſitiones (quæ ſolent dici certi articuli)
 continent ſolam & ſimplicem narratio-
 nem facti ab Actore ad veritatem elicien-
 dam conceptæ, ſuper quibus is, ut lite
 conteſtatâ ab onere probandi relevetur,
 petit ſibi reſponderi ab adverſario, ſunt-
 que vel poſitivæ, v.g. pono, *Quòd Cajus ac-
 ceperit mutuum, &c.* vel negativæ, v. g.
 pono: *Quòd Titius non habeat diſpenſa-
 tionem ſuper pluralitate beneficiorum &c.*
 Non verò continent petitionem, adeò-
 que Judex ex eis ſententiam proferre ne-
 quit, quia non petenti officium ſuum im-
 partiri non poteſt. Deinde ſi Reus non
 non contradicat, ſed fateatur ſe debere,
 quod petit Actor, nulla eſt litis conteſta-
 tio, (ſed ſi tunc nolit ſatisfacere, non ſen-
 tentiâ, ſed præcepto Judicis ad hoc cogen-
 dus) uti nec ſi opponat exceptionem de-
 clinatoriam fori, v. g. recuſando Judicem
 tanquam incompetentem aut ſuſpectum,
 quia per hoc non contradicit actioni
 actoris. Imò ſi Reus opponat exceptio-
 nem contra actionem Actoris à ſe con-
 feſſatam, v. g. dicendo: Centum quos
 petis

petis ex causa mutui, accepi quidem, sed solvi, seu vicissim debes mihi ex alia causa v. g. empti tantundem, non fit litis contestatio, nisi actor solutionem vel reciprocum debitum negaverit; quo casu conventus Reus fit Actor, ipsique incumbit onus probandi suam exceptionem. Hoc Tit. statuitur:

2. *C. 1. in 6.* „Exceptio peremptoria „ante litis contestationem objecta, nisi de „re iudicata, transacta seu finita excipiat „litigator, litis contestationem non im- „pedit. Et *C. 2.* Si oblato ab Actore libel- „lo, ex parte Rei exceptio peremptoria „proponatur, nequaquam per hoc litis „contestatio dicitur esse facta. Imò eâ non „obstante, nisi sit de illis exceptionibus, „quæ litis contestationem impediunt, (*quales sunt tres illæ ex C. præc. nempe transactio, lis finita, & res iudicata*) fieri „oportebit eandem. Ratio, quia per litis „contestationem ordinatur iudicium; per „exceptionem peremptoriam destruitur, „adeoque lis primùm contestatur, si Actor „contradicat exceptioni, v. g. factæ solu- „tionis, præscriptionis, &c. Vide infra *Tit. 25.*

3. Effectus litis contestatæ sunt 1. *Ex parte Judicis* perpetuatio jurisdictionis, ut sine nova Causa superveniente recusari

UT LITE NON CONTEST. NON PROC. AD TEST. &c. 191
non possit. 2. *Ex parte Actoris* perpetua-
tio Actionis, ut non possit invito Reo à lite
recedere, mutare libellum, v. g. petendo
rem penitus aliam à prius petita, aut aliam
speciem actionis intentando. Quamvis
Actor tunc possit à prima instantia ex toto
recedere cum refusione sumptuum, quos
Reus fecit, & refarcitione damnorum,
quæ passus; & offerendo aptiorem libel-
lum novam prorsus litem intentare. 3. *Ex
parte Rei* interruptio præscriptionis, quia
tunc fictione juris possessor malæ fidei
constituitur, ut succumbens in possessorio
ad omnes fructus tempore litis perceptos
veniat condemnandus.

TITULUS VI.

*Ut lite non contestatâ non procedatur
ad Testium receptionem, vel ad sen-
tentiam definitivam.*

Ratio Rubricæ (quæ, cum contineat
completum sensum, jus facit, & in
Causarum decisione pro lege allegari va-
let) est, quia tam testium examen, quod
est quasi litis ædificium, quàm sententiæ
prolatio fit causâ litis finiendæ, ideóque
oportet esse litis contestationem, quæ est
fundamentum iudicii ordinarii, prius-
quàm